Eduskunta
Ympäristövaliokunta

00102 EDUSKUNTA
ymv@eduskunta.fi

LAUSUNTO 1/2

Dnro 103/2018

24.10.2018

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYSTÄ ANNETUN LAIN LIITTEEN 1 (hankeluettelo) MUUTTAMISESTA

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa asiassa seuraavaa:

Ympäristövaikutusten arvioinnista annettua lakia (YVA-lakia) ehdotetaan muutettavaksi liitteen 1 eli hankeluettelon osalta. Hallituksen esitys on jatkumo YVA-lain uudistamiselle, jonka eduskunta hyväksyi vuonna 2017 (252/2017). Tällöin ei kuitenkaan puututtu hankeluettelon sisältöön, vaan luettelon sijainti vain muutettiin asetuksen tasolta lain liitteeksi.

Hallituksen esityksessä hankeluetteloa esitetään laajennettavaksi merialueella sijaitsevilla kalankasvatuslaitoksilla, joissa kalan lisäkasvu on vähintään 1 000 000 kilogrammaa vuodessa. Kymmenen vuoden aikana kalankasvatuksen osalta on tehty viisi (5) kappaletta yksittäistapauspäätöksiä YVA-menettelyn tarpeesta. Vain kahdessa (2) päädyttiin siihen, että YVA-menettelyä oli sovellettava. YVA-menettely siirtää luvan saantia vähintään vuodella ja lisää investointikustannuksia huomattavasti. Hallituksen esityksen taustaraportin perusteella kalankasvatuksen epävarma oikeustila YVA-lain soveltamisessa ei korostu. Yksittäistapauksia koskeva YVA-lain pykälä on sopiva työkalu juuri sellaisiin hankkeisiin, jotka ovat YVA-harkinnan piirissä verrattain harvoin.

YVA-menettelyn tärkeä piirre koskee laajan asianosaismäärän osallistamisesta hankkeen vaikutusalueen piirissä. Ympäristölupamääräykset ovat edelleen keskeisessä roolissa erilaisten päästöjen mitoittamisessa kestävälle tasolle. Lisättäessä uusia hankkeita YVA-menettelyn piiriin, hallituksen esityksessä on kyettävä perustelemaan, miltä osin ympäristölupaprosessi ei ole ollut riittävä saavuttamaan tarpeellisen osallistamisen tai ympäristönsuojelun tason. Ylipäätään silloin, kun YVA-lain hankeluetteloa laajennetaan ilman selkeää YVA-direktiivistä aiheutuvaa syytä, hallituksen esityksen perusteluissa tulee tuoda esiin, mikä on YVA-menettelystä saatava lisäarvo ympäristönsuojelun tason mittaamiseksi ympäristölupamenettelyn lisäksi.

Turvetuotantoa koskevaa hankeluettelon 2 kohdan e alakohtaa esitetään muutettavaksi siltä osin kuin se ei ole YVA-direktiivin hankeluettelon vastaavan 19 kohdan mukainen. Hallituksen esityksestä ei käy ilmi, miten nykyinen alakohta ei vastaa YVA-direktiivi vaatimuksia. Kohdasta poistettaisiin pinta-alan yhtenäiseksi katsottavuutta koskeva tarkennus sekä viittaus tuotantopinta-alaan. ”Yhtenäiseksi katsottava tuotantopinta-ala” on olennainen kansallinen täsmennys, jolle on muodostunut vakiintunut tulkintakäytäntö eikä täsmennystä ole siten perusteltua muuttaa.

Hallituksen esityksessä todetaan, että valmistelun yhteydessä on tutkittu mahdollisuutta säätää kansallisesti asetettujen kokorajojen tai laajennusten YVA-menettelystä vain silloin, kun tästä voi aiheutua merkittävää haittaa ympäristölle. MTK kannattaa valmistelun jatkamista tältä osin. Kysymys on tärkeä sen selvittämiseksi, miltä osin YVA-lain uudistamisessa tulee pysyä puhtaasti YVA-direktiivin täytäntöönpanossa ja miltä osin Suomessa on syytä kansallisesti tarkennetusti säätää YVA-direktiivin sinänsä arvokkaista ja tavoiteltavista päämääristä.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 2018

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Minna Ojanperä
Lakimies